

د افغانستان اسلامي امارت

رسمي جریده

د امتیاز خاوند: د عدلیې وزارت

د چاپ نېټه:

چهارشنبه د ۱۴۲۲ هـ. ق کال د صفرالمظفر د میاشتی اتمه نېټه

پرله پسې ګڼه ۷۹۷

د چارو د ادارې د لوی ریاست اړوند تقنیني سندونه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قال الله تبارك و تعالی !

اطيعوا الله و اطيعوا الرسول و اولی الامر منكم

ترجمه: الله ﷻ فرمائی:

اطاعت وکری د الله ﷻ او اطاعت وکری د رسول ﷺ او د خپل هغه اولی الامر امیر چی ستاسو له دینه څخه وی.

۱۸- مقررۀ طرز حفاظت اموال و جايداد های اشخاص غائب، مفقود، مرتد، باغی و ذمی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فرمان مقام امارت اسلامی افغانستان در مورد انفاذ مقرره طرز حفاظت اموال و جايداد اشخاص غائب،

مفقود، مرتد، باغی و ذمی

شماره: (۱۰)

تاریخ: ۱۴۲۱/۳/۲۲ هـ.ق

به اساس تائید رئیس الوزراء امارت اسلامی افغانستان، مقرره طرز حفاظت اموال و جايداد اشخاص غائب، مفقود، مرتد، باغی و ذمی را بداخل (۱۱) فصل و (۳۲) ماده توشیح میدارم.
این مقرره از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد.

والسلام

خادم اسلام

امیرالمؤمنین ملا محمد عمر (مجاهد)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقررۀ طرز حفاظت اموال و جايداد های اشخاص غائب، مفقود، مرتد، باغی و ذمی

فصل اول

احکام عمومی

مادۀ اول:

این مقررۀ بنأسی از فتوای شرعی شماره (۵۲۶) مؤرخ ۱۴۲۰/۹/۱۰ ریاست دارالافتاء ستره محکمۀ امارت اسلامی افغانستان، بمنظور تنظیم طرز اجراءات امور مربوط به اموال و جايداد های اشخاص غائب، مفقود، مرتد، باغی و ذمی وضع گردیده است.

مادۀ دوم:

اصطلاحات آتی در این مقررۀ معانی ذیل را دارد:

قیم: شخصی است که از طرف محکمۀ سرپرست و عهده دار امور غائبین و اشخاص عديم الاهلیت، تعیین میگردد.

ودیعه: مالی است که طور امانت نزد کسی گذاشته شده است.

فبیء: مال غنیمت است که از کفار بدون جنگ بدست آید.

مودع: شخصی است که مال نزدش امانت گذاشته شده باشد.

مکفول له: شخصی است که برای او ضامن (کفیل) گرفته شده باشد.

ذمی: شخصی غیر مسلمان است که به اساس عهد و پیمان جان و مال او در امان و پناه مسلمان باشد.

فصل دوم

غائب و مفقود

ماده سوم:

(۱) هرگاه شخص غائب یا مفقود گردد که حیات و وفات او معلوم نباشد، در این حالت محکمه ذیصلاح بالاتر پیشنهاد هیئت بررسی، یکنفر را به حیث قیم تعیین مینماید، تا اموال و جایداد غائب یا مفقود را محافظت نماید.

(۲) در صورتیکه خوف هلاک و ضیاع مال یا جایداد شخص غائب یا مفقود، متیقن باشد و قیم برای اعمار و محافظت آن مدرک پولی نداشته باشد، مال یا جایداد مذکور به اجازه محکمه ذیصلاح به قیمت مماثل فروخته شده و قیمت آنرا قیم نگهداری می نماید.

(۳) در صورتیکه غائب یا مفقود، اولاد صغیر، زوجه و والدین ضعیف نفقه خور داشته باشد، قیم میتواند به اجازه محکمه ذیصلاح مال یا جایداد شخص غائب یا مفقود را فروخته برای تهیه نفقه آنها مصرف نماید و در صورتیکه غائب یا مفقود نفقه خور نداشته باشد و خوف هلاک و ضیاع مال یا جایداد او متصور باشد، طبق حکم مندرج فقره (۲) این ماده اجراءات صورت گیرد.

فصل سوم

مرتد

ماده چهارم:

(۱) شخص مرتد که حیات و وفات او معلوم نباشد، محکمه نمیتواند در مورد اموال و جایداد وی حکم صادر نماید.

(۲) هرگاه شخص مرتد حیات بوده و در دولتهای غیر اسلامی اقامت داشته باشد و محکمه به الحاق وی، به دارالحرب حکم صادر کرده باشد، در قسمت اموال و جایداد او، اجراءات ذیل صورت میگیرد:

۱- اموال و جایداد هائیکه در وقت اسلام کسب کرده باشد بورثه مسلمین وی منتقل میشود.

۲- اموال و جایداد هائیکه در حالت ارتداد کسب نموده باشد، فیء شمرده شده متعلق به بیت المال میباشد.

۳- در قسمت تفکیک کسب اموال و جایداد ها در حالت اسلام و ارتداد دقت عادلانه ضرور و حتمی است، تا حقوق ورثه ضائع نگردد.

(۳) در صورتیکه شخص مرتد، بعد از اصدار حکم به الحاق وی به دارالحرب طور مسلمان بوطن عودت نماید، اموالیکه نزد ورثه موجود است، اخذ نموده میتواند در صورتیکه مرتد به دارالحرب ملحق گردد و محکمه به الحاق وی به

دارالحرب نیز حکم صادر نماید، اموال و دیون او با نظر داشت حکم مندرج فقره (۲) این ماده به ورثه مسلمان او انتقال مینماید.

(۴) هرگاه مرتد تائب گردیده و به دارالاسلام مراجعت نماید، در صورتیکه عودت او قبل از اصدار حکم محکمه به الحاق وی به دارالحرب بوده باشد، در این حالت حکم مرتد بودن در اموال و جایداد او باطل می باشد و چنان پنداشته میشود که اسلامیت او زائل نشده است.

(۵) ورثه به مقصد این مقررہ بالترتیب عبارت از ذوی الفروض، عصبه و ذوی الارحام میباشد.

فصل چهارم

باغی غائب

ماده پنجم:

در مورد اموال و جایداد های غائب باغی اجراءات ذیل صورت میگیرد:

- ۱- اموال و جایداد ها تحت حفاظت امارت قرار میگیرد.
- ۲- در صورتیکه باغی اسلحه خود را به زمین بگذارد و حالت فتنه از بین برود، اموال و جایداد های او برایش مسترد میگردد.
- ۳- اموال سریع الفساد، به استیذان محکمه از طرف هیئت به فروش رسانیده میشود.
- ۴- در صورتیکه باغی غائب ورثه صغیر یا ورثه کبیر فقیر داشته و مال یا جایداد تحت تصرف شان باشد، برای آنها جواز دارد که از مال یا جایداد مذکور نفقه خود را تهیه نماید. هرگاه مال یا جایداد تحت تصرف آنها نباشد میتوانند از محکمه مطالبه نفقه خود را نماید و محکمه نفقه آنها را تعیین مینماید، در تعیین نفقه، مطالبه از محکمه شرط است.
- ۵- هرگاه مال یا جایداد باغی غائب نزد مدیون و یا شخص دیگری با ودیعت گذاشته شده باشد و مدیون یا مودع بدون اذن محکمه مال یا جایداد را به ورثه غائب تسلیم نماید، ضامن شناخته میشود، در غیر آن ضامن نمیگردد.
- ۶- نفقه محبوسین کبار، در حالیکه غنی باشند، بر ذمه غائب نمی باشد.
- ۷- هرگاه باغی بمیرد، مال و جایداد وی بورثه مستحق آن تسلیم کرده میشود.

فصل پنجم

اهل ذمه

ماده ششم:

ذمی که وطن را ترک نموده و نقض عهد وی بمقابل امارت اسلامی ظاهر نگردیده باشد و محکمه به الحاق او به دارالحرب حکم صادر نکرده باشد، در همه احوال و احکام مانند مرتدین مندرج ماده چهارم این مقرر، با آنها معامله میشود.

ماده هفتم:

(۱) عقود مرتدین از قبیل بیع، شراء رهن و سائر عقودیکه در حال ارتداد صورت گرفته باشد، تماماً عقود موقوف است، هرگاه مرتدین مسلمانان شوند، عقود آنها صحیح است و اگر در حال ارتداد بمیرند یا بقتل رسند و یا محلق به دارالحرب شوند عقود آنها باطل و مدار اعتبار نمی باشد.

(۲) عقود اهل ذمه در همه معاملات مانند عقود مسلمین میباشد، عقود شان صحیح است و در صورت الحاق به دارالحرب حکم به نقض عهد ایشان میشود.

فصل ششم

سائر احکام مربوط به غائبین

ماده هشتم:

(۱) هر گاه غائبین به صفات بغاوت ارتداد ذمی و مفقودیت متصف نباشند و سکونت شان در ممالک دیگر معلوم باشد، امارت در حفظ اموال و جایداد آنها مکلفیت دارد و هنگام خطر ضیاع و هلاک، مال را بفروش رسانیده و ثمن آنرا در بانک امارتی باسم همان شخص تحویل و نگهداری نماید و در صورت امکان ارتباط باوی، مال غائب برایش رسانیده شود، هرگاه غائب وارث و وکیل داشته باشد، امارت مال یا جایداد وی را از تصرف وارث یا وکیل او خارج کرده نمیتواند.

(۲) هرگاه شخص غائب قبل از غیابتش شخص را وکیل تعیین نموده باشد متصرف اموال و جایداد غائب همان وکیل وی شناخته میشود.

ماده نهم:

(۱) هرگاه یتیم همراه اولیای خود غائب گردد، حکم در مورد مال وی، با سائر غائبین یکسان میباشد، در صورتیکه یتیم

همراه اولیای خود نباشد، محکمه شخصی را به حیث وصی تعیین مینماید، وصی مکلف است مال یتیم را محافظت نماید.

(۲) در مال یا جایداد یتیم هیچکس خودسرانه تصرف کرده نمیتواند در صورت خطر ضیاع و هلاک، اموال به امر محکمه ذیصلاح فروخته شده و پول آن را وصی محافظت کند.

ماده دهم:

اموال وقفی اشخاص غائب تحت شرائط ذیل از ملک واقف خارج میگردد:

۱- در صورتیکه وقف برای مسجد جدا (افراز) شده باشد.

۲- در صورتیکه محکمه به وقفی بودن آن حکم نموده باشد.

۳- در صورتیکه وقف مال به موت واقف معلق باشد.

۴- در صورتیکه انفاذ وقف به بعد از وفات طور دائمی موکول شده باشد.

ماده یازدهم:

(۱) محکمه نمیتواند از عوائد اموال و جایداد غائب برای قرض دارانش ولو که مدعی به حجت، دین خود را ثابت نماید قرض را بپردازد، زیرا این قضاء بر غائب است و قضاء بر غائب جواز ندارد، مگر در پنج مسئله ذیل:

۱- خرید بالخیار و بعداً مشتری خود را متواری سازد.

۲- مکفول له، خود را مخفی سازد.

۳- در صورتیکه مدعی علیه حلف نماید که دین را امروز تسلیم مینمایم اما دائن خود را غائب سازد.

۴- هرگاه زوج شرط نماید در صورتیکه نفقه را برای زوجه نپردازد، اختیار نفس زوجه را برای خودش بسپارد و زوجه خود را غائب نماید.

۵- در صورتیکه مدعی خود را متواری سازد.

(۲) محکمه بمنظور نفقه واجب بر ذمه غائب اموال یا جایداد او را فروخته نمیتواند.

ماده دوازدهم:

اسباب حکم قضاء را، چهار چیز تشکیل میدهد:

۱- شهادت دو نفر مسلمان عاقل، بالغ، عادل و غیر محدود فی القذف.

۲- اقرار شخص عاقل و بالغ.

۳- نکول مدعی علیه از یمین.

۴- یمین مدعی علیه.

ماده سیزدهم:

اموال و جایداد غائب، در صورتیکه تحت حفاظت قرار گیرد، به اجاره کمتر از اجر مثل جواز ندارد.

ماده چهاردهم:

هرگاه در یک موضوع فتوای شرعی مطابق مذهب حنفی (رح) موجود باشد و محاکم به استناد آن فیصله صادر نماید، این حکم از طرف هیچ اداره ئی مورد اعتراض قرار گرفته نمیتواند.

ماده پانزدهم:

هرگاه برای هیئت مندرج ماده شانزدهم این مقرر، صلاحیت قضائی فیصله دعوی و سمع شهود از طرف مقام امارت اعطاء شده باشد هیئت بررسی منازل میتواند دعوی مربوط را مطابق احکام شریعت فیصله نماید، در غیر آن بجز از قضاء هیچ مرجع حق قضاوت و اصدار فیصله را ندارد.

فصل هفتم

نحوه اجراءات

ماده شانزدهم:

(۱) بمنظور تطبیق اجراءات مندرج احکام این مقرر در مرکز و ولایات هیئتی بررسی و طرز تحت حفاظت قرار دادن امور مربوط به اموال و جایداد اشخاص غائب، مفقود، مرتد، باغی و ذمی به ترکیب ذیل تعیین میگردد:

الف- در مرکز:

۱- نماینده با صلاحیت، امین و با تجربه ریاست عمومی اداره امور امارت اسلامی بحیث رئیس.

۲- نماینده با صلاحیت ریاست قضایای امارت و وزارت عدلیه، بحیث معاون.

۳- نماینده با صلاحیت شاروالی، بحیث عضو.

۴- نماینده با صلاحیت وزارت زراعت و مالداری، بحیث عضو.

۵- نماینده با صلاحیت وزارت امور داخله، بحیث عضو.

ب- در ولایات:

۱- رئیس قضایای امارت، بحیث رئیس.

۲- نماینده با صلاحیت مقام ولایت، بحیث عضو.

۳- نماینده با صلاحیت شاروالی، بحیث عضو.

۴- نماینده با صلاحیت ریاست زراعت و مالداری، بحیث عضو.

۵- نماینده با صلاحیت قوماندانی امنیه، بحیث عضو.

(۲) ولایاتیکه در تشکیل خود اداره قضایای امارت نداشته باشد، رئیس خرنوالی مرافعه ولایت، بحیث رئیس هیئت وظایف مندرج این مقرر را اجراء مینماید.

ماده هفدهم:

(۱) وکالت خط های شرعی و قانونی با داشتن شرائط ذیل، مدار اعتبار میباشد:

۱- در محاکم کشور ترتیب شده باشد.

۲- دارای ثبت محفوظ قضا باشد.

۳- در خارج از کشور در نماینده گی های رسمی امارت اسلامی ترتیب شده باشد.

(۲) وکالت خط هائیکه در خارج ترتیب میشود با داشتن شرائط ذیل مدار اعتبار میباشد:

۱- ترتیب کننده وکالت خط، نماینده گی سیاسی یا قونسلگری امارت اسلامی باشد.

۲- وکالت خط ترتیب شده، از طرف وزارت امور خارجه امارت اسلامی تائید و تصدیق شده باشد.

۳- در وکالت خط، احکام شرعی رعایت شده باشد.

ماده هجدهم:

(۱) بمقصد روشن شدن حقائق مربوط به اموال و جایداد های اشخاص مندرج این مقرر، هیئت میتواند از مراجع ذیربط و شهود معلومات همه جانبه را مطالبه و حل مطلب نماید.

(۲) هرگاه در جریان بررسی واضح گردد که سند ملکیت مالک مدار اعتبار میباشد، هیئت تصمیم خود را ذریعۀ ورقه رسمی، برای مالک یا وکیل شرعی و قانونی وی، ابلاغ مینماید.

فصل هشتم

طرز اجاره دادن جایداد های تحت حفاظت

ماده نهم:

(۱) هیئت مکلف است، بعد از جمع آوری معلومات، جریان تحت حفاظت قرار دادن جایداد را، جهت اخذ تجویز به محکمۀ مربوط پیشنهاد نماید.

(۲) هیئت بعد از اخذ تجویز محکمۀ، جایداد تحت حفاظت را در مرکز تحت نظر ریاست عمومی اداره امور و در ولایات تحت نظر والی، ضمن عقد قرارداد، برای مستحقین به کرایه یا اجاره میدهد.

(۳) توضیح شهرت مکمل مستأجر مستحق و وظیفه وی در متن قرارداد حتمی است.

ماده بیستم:

(۱) وجوه کرایه یا اجاره طبق تعامل، ذریعۀ تعرفه خط هیئت توسط مستأجر مستحق بحساب امانت بانکی، به اسم همان شخص که به همین منظور در د افغانستان بانک افتتاح گردیده است، تحویل و رسید آنرا به هیئت تسلیم مینماید.

(۲) وجوه مندرج فقره (۱) این ماده، صرف بدرخواست مالک یا ممثل قانونی وی که بهمین منظور تعیین گردیده باشد، در مرکز باستیذان ریاست عمومی اداره امور و در ولایات به استیذان والی، به اساس معرفی هیئت مطابق تعامل بانکی پرداخته میشود.

ماده بیست و یکم:

هیئت مکلف است، در مرکز به استیذان ریاست عمومی اداره امور و در ولایات به استیذان والی، منازل تحت حفاظت را فقط برای یکسال و جایدادهای مذکور را طبق احکام اسناد تقنینی به اجاره بدهد.

ماده بیست و دوم:

(۱) هیئت مکلف است، تمام اجناس و لوازم نصب شده و غیر نصب شده درختان میوه دار و بی میوه منزل یا جایداد را که تحت حفاظت قرار میگیرد، به محضر هیئت منتخب و مستأجر مستحق درج فهرست نموده، اجناس و لوازم مذکور را در یک اطاق جابجا نموده، و یک نقل فهرست را به مستأجر و نقل دومی را به هیئت و نقل سومی را به مراجع امنیتی مربوط رسماً بسپارد.

(۲) اموال سریع الفساد یا آنکه با گذشت زمان خاصیت خود را از دست میدهد، به پیشنهاد هیئت و امر محکمه، تحت نظر هیئت منتخبه به فروش رسیده، وجوه آن توسط تعرفه هیئت، به حساب امانت بانکی به اسم مالک تحویل میگردد.

فصل نهم

مکلفیت های مستأجر مستحق

ماده بیست و سوم:

مستأجر به رعایت نکات ذیل مکلف میباشد:

- ۱- حفاظت اموال یا جایداد، قسمیکه تسلیم گردیده است.
- ۲- نگهداری اجناس فهرست شده مربوط منزل یا جایداد.
- ۳- تحویل محصول برق.
- ۴- تحویل محصول آب نل.
- ۵- تحویل محصول حفظ و مراقبت.
- ۶- تحویل محصول صفائی.
- ۷- تحویل مالیه جایداد.
- ۸- سائر مکلفیت هائیکه در متن قرارداد پیشبینی میگردد.

ماده بیست و چهارم:

مستأجر مکلف است حین تسلیم دهی منزل یا جایداد به هیئت یا مالک، طوریکه آنرا تسلیم گردیده بود، یکجا با کتابچه برق، رسیدات تحویلی آب نل و حفظ و مراقبت تسلیم نموده، رسید فراغت اخذ نماید.

ماده بیست و پنجم:

- (۱) مستأجر نمیتواند که منزل را به شخص دیگری به کرایه بدهد.
- (۲) هرگاه ثابت شود که مستأجر منزل را برای شخص دیگری به کرایه داده است قرارداد فسخ و منزل با کرایه مازاد مسترد میشود.
- (۳) هرگاه مستأجر بدون اطلاع به هیئت، منزل یا جایداد را ترک مینماید، مسئول جبران خساره وارده میباشد.

(۴) مستأجر نمیتواند، وجوه کرایه یا اجاره منزل و جایداد را، اضافه از دو ماه تأخیر نماید. در صورت عدم ایفای تعهد، بوقت و زمانش قرارداد فسخ گردیده، مستأجر مجبور به تحویلی باقی نذمت اش میباشد.

فصل دهم

رفع حفاظت

ماده بیست و ششم:

آنچه منازل یا جایداد هائیکه، باستیدان محکمه رفع حفاظت میگردد، تمام کرایه یا اجاره و قیمت اموال فروخته شده یکجا به مالک یا قائم مقام شرعی و قانونی وی مطابق احکام مندرج این مقررده سپرده میشود.

ماده بیست و هفتم:

(۱) هیئت به اساس درخواست مالک یا قائم مقام آن بخاطر رفع حفاظت، پیشنهادی در زمینه به محکمه مربوط ارائه مینماید.

(۲) محکمه حداکثر در مدت دو روز در مورد پیشنهاد هیئت مندرج فقره (۱) این ماده تصمیم خود را اتخاذ و آنرا به هیئت رسماً ابلاغ نماید.

(۳) همزمان با رفع حفاظت قرارداد منزل فسخ میگردد و در مورد فسخ اجاره جایداد عرف محل مدار اعتبار میباشد.

فصل یازدهم

احکام نهائی

ماده بیست و هشتم:

موضوعات قابل منازعه به محکمه مربوط جهت حل و فصل راجع میشود.

ماده بیست و نهم:

تحت حفاظت قرار دادن جایداد مندرج این مقررہ و رفع حفاظت آن، به اساس پیشنهاد هیئت و تجویز محکمه مربوط صورت میگیرد.

ماده سی ام:

جهت تطبیق سالم احکام این مقررہ، ادارات امنیتی، استخبارات، شاروالی و سائر مراجع ذیربط، مکلف به همکاری با هیئت میباشد.

ماده سی و یکم:

هیئت مندرج این مقررہ مکلف است، وظائف محوله را طور بی طرفانه، عادلانه و مسئولانه انجام دهند، در صورت تخطی مطابق احکام شریعت مجازات میگردد.

ماده سی و دوم:

این مقررہ بعد از توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد و با انفاذ آن مقررہ کمیسیون بررسی منازل و جایداد ها که توسط حکم (۲۱۲۸) مؤرخ ۱۳۷۶/۹/۲۶ هـ.ش شورای سرپرست منظور گردیده است، ملغی شمرده میشود.